

Zaak T-77/92

Parker Pen Ltd tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Mededinging — Exportverbodclausule — Ongunstige beïnvloeding
van handel tussen Lid-Staten — Geldboete”

Arrest van het Gerecht (Eerste kamer) van 14 juli 1994 II - 552

Samenvatting van het arrest

1. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Aantasting van mededinging — Wederverkoop- en uitvoerverbod*
(EEG-Verdrag, art. 85, lid 1)
2. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Overeenkomsten tussen ondernemingen — Ongunstige beïnvloeding van handel tussen Lid-Staten — Criteria — Onaanzienlijke beïnvloeding van markt — Niet verboden overeenkomst*
(EEG-Verdrag, art. 85, lid 1)
3. *Mededinging — Mededingingsregelingen — Aantasting van mededinging — Beoordelingscriteria — Mededingingsbeperkend doel — Toereikendheid van vaststelling*
(EEG-Verdrag, art. 85, lid 1)

4. *Mededinging — Administratieve procedure — Onderzoek van klachten — Inaanmerkingneming van communautair belang van onderzoek van zaak — Beoordelingscriteria*
(EEG-Verdrag, art. 89, lid 1, en 155)
5. *Mededinging — Administratieve procedure — Hoorzittingen — Proces-verbaal — Kennisgeving aan partijen — Doel — Taal waarin opgesteld*
(Verordening nr. 99/63 van de Commissie, art. 9, lid 4)
6. *Mededinging — Gemeenschapsregels — Inbreuken — Opzet — Begrip*
(Verordening nr. 17 van de Raad, art. 15, lid 2)
7. *Mededinging — Geldboeten — Beoordeling op basis van individueel gedrag van onderneming — Geen sanctie opgelegd aan andere marktdeelnemer — Geen invloed*
(Verordening nr. 17 van de Raad, art. 15, lid 2)
8. *Mededinging — Geldboeten — Bedrag — Vaststelling — Criteria — Totale omzet van betrokken onderneming — Omzet behaald met producten waarop inbreuk betrekking heeft — Inaanmerkingneming van beide omzetten — Grenzen*
(Verordening nr. 17 van de Raad, art. 15, lid 2)

1. Een exportverbodclausule vormt, of deze nu is opgenomen op initiatief van de leverancier of van diens afnemer, reeds naar haar aard een beperking van de mededinging, aangezien het doel waarover de contractanten het eens zijn geworden, bestaat in de poging een gedeelte van de markt te isoleren.
2. Om de handel tussen Lid-Staten ongunstig te kunnen beïnvloeden in de zin van artikel 85, lid 1, van het Verdrag, moet een besluit, overeenkomst of feitelijke gedraging op grond van een geheel van objectieve omstandigheden — feitelijk en rechtens — met een voldoende mate van waarschijnlijkheid doen verwachten dat zij al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel, het ruilverkeer tussen Lid-Staten kan beïnvloeden in een zin die

schadelijk is voor de verwezenlijking van de doelstellingen van één enkele markt tussen Lid-Staten. Deze invloed moet bovendien niet onaanzienlijk zijn, zodat zelfs een overeenkomst die een absolute gebiedsbescherming bevat, aan het verbod van artikel 85 van het Verdrag kan ontkomen, wanneer zij de markt slechts in zeer geringe mate beïnvloedt wegens de zwakke positie van de betrokkenen op de markt van de betrokken producten.

3. Het feit dat een clausule van een overeenkomst tussen ondernemingen die ten doel heeft de mededinging te beperken, door de contractanten niet is uitgevoerd, volstaat niet om deze aan het verbod van artikel 85, lid 1, van het Verdrag te onttrekken.

4. De omvang van de verplichtingen van de Commissie op het gebied van het mededingingsrecht moet worden onderzocht met inachtneming van artikel 89, lid 1, van het Verdrag, dat op dit gebied de specifieke uitdrukking van de bij artikel 155 van het Verdrag aan de Commissie opgedragen algemene toezichthoudende taak vormt. In dit verband moet de Commissie ter beoordeling van het communautaire belang van het onderzoek van een zaak rekening houden met de omstandigheden van het concrete geval en met de gegevens, feitelijk en rechtens, die haar zijn voorgelegd in de bij haar ingediende klacht.
5. Krachtens artikel 9, lid 4, van verordening nr. 99/63, volgens hetwelk van de essentiële verklaringen van ieder die gehoord is, proces-verbaal wordt opgemaakt, dat na lezing door hem wordt getekend, is de Commissie verplicht, aan partijen een afschrift van het proces-verbaal toe te sturen, opdat zij kunnen nagaan of hun eigen verklaringen correct zijn opgenomen, doch, wanneer in verband met het feit dat de verschillende deelnemers in verschillende talen hebben gesproken, het proces-verbaal zelf in verschillende talen is opgesteld, is zij geenszins verplicht ervoor te zorgen, dat de verklaringen van de partijen worden vertaald.
6. Het is niet noodzakelijk dat de onderneming zich ervan bewust was dat zij een door de mededingingsregels van het Verdrag gesteld verbod overtrad, om een inbreuk op deze regels als een opzettelijke inbreuk te kunnen beschouwen; het volstaat dat zij niet onkundig kon zijn van de omstandigheid dat het gewraakte gedrag ten doel had de mededinging te beperken.
7. Zodra een onderneming door haar gedrag artikel 85, lid 1, van het Verdrag heeft geschonden, kan zij zich niet aan een sanctie onttrekken met het argument dat een andere marktdeelnemer geen geldboete is opgelegd, wanneer de situatie van deze laatste zelfs niet het voorwerp van een procedure voor de gemeenschapsrechter is.
8. Het bedrag van de geldboete die wordt opgelegd wegens een inbreuk op de mededingingsregels van het Verdrag, moet worden vastgesteld met inachtneming van de omstandigheden van de schending en de zwaarte van de inbreuk. De ter vaststelling van het bedrag van de geldboete noodzakelijke waardering van de zwaarte van de overtreding dient te geschieden onder afweging van in het bijzonder de aard van de aan de mededinging gestelde beperkingen. Met betrekking tot de voor de vaststelling van de geldboete in aanmerking te nemen omzet van de onderneming die in overtreding is, mag zowel rekening worden gehouden met de totale omzet van de onderneming, die een — zij het approximatieve en onvolledige — aanwijzing van haar omvang en economische macht vormt, als met het deel van de omzet dat is behaald met de goederen waarop de inbreuk betrekking heeft, en dat een aanwijzing kan geven omtrent de omvang van de inbreuk. Hieruit volgt dat aan het ene, noch aan het andere omzetcijfer een belang mag worden toegekend, dat in geen verhouding staat tot de overige beoordelingsfactoren, en dat de vaststelling van een passende boete derhalve niet het resultaat kan zijn van een eenvoudige berekening op basis van de totale omzet.